

систему кримінально-правових наслідків, серед яких виділяють і заходи безпеки, здебільшого запозичені з кримінальних кодексів європейських країн.

Щодо проблем правового регулювання профілактики дорожньо-транспортного травматизму в Україні

Кальченко Л.В., здобувач кафедри кримінології та кримінально-виконавчого права, інспектор відділу зв'язків з громадськістю НАВС

Процес інтеграції України до Євросоюзу висуває перед державною владою ряд умов, серед яких зниження аварійності на вулицях та дорогах країни, а також удосконалення, приведення вітчизняної нормативно-правової бази у відповідність із міжнародними нормами та стандартами у цій сфері. На жаль, сьогодні зростає кількість дорожньо-транспортних пригод та важкість їх наслідків залишаються надзвичайно значною і актуальною проблемою для розробки вказаних питань вітчизняними вченими та практиками.

Недостатність уваги до цієї проблеми також зумовлює необхідність постійного інтенсивного дослідження існуючих профілактичних заходів щодо запобігання дорожньо-транспортного травматизму, їх удосконалення та пошуку новітніх ефективних методів та способів попередження травматизму вищезазначеної категорії.

Слід зазначити, що у розумінні визначення поняття «профілактика дорожньо-транспортного травматизму», як серед науковців-кримінологів, так і серед фахівців у галузі адміністративного права немає єдиного підходу. Якщо, наразі, «профілактика» визначається, як система заходів економічного, соціального, культурного, виховного та правового характеру, спрямованих на нейтралізацію або зниження рівня певних негативних явищ, то вказане явище вимагає подальшого наукового обґрунтування в більш широкому сенсі цього поняття. На нашу думку, у сфері дорожнього руху це буде система заходів, спрямованих на зниження рівня аварійності на автомобільних дорогах і вулицях, мінімізацію шкідливих наслідків дорожньо-транспортних пригод, підвищення гарантій безпеки дорожнього руху. Водночас, дослідники проблеми дорожньо-транспортного травматизму переважно приділяли увагу розгляду та вдосконаленню заходів виховного й організаційно-технічного характеру. Не применшуючи значення виховних, організаційних, технічних, культурних, економічних і соціальних напрямів профілактики дорожньо-транспортного травматизму, доцільно зазначити, що для підвищення ефективності та стабілізації цієї діяльності необхідно, щоб усі ці заходи здійснювалися в межах правової регламентації. А отже, враховуючи стан аварійності та негативні тенденції в її розвитку, зростання дорожньо-транспортних пригод за участю пішоходів, питання профілактики дорожньо-транспортного травматизму вимагають постійного правового регулювання з боку держави. Отже, якісне правове регулювання будь-яких правовідносин у суспільстві повинно характеризуватися розмаїттям, масштабністю, комплексністю, тісним взаємозв'язком із станом суспільства та процесами, що відбуваються в ньому. У зв'язку із цим, недосконалість правового врегулювання питань, що розглядаються, а також питань забезпечення дорожнього руху (у правовому полі) є одним з основних об'єктивних факторів, які детермінують дорожньо-транспортний травматизм.

Не повинні бути винятком і правовідносини у вказаній сфері, адже, безперечним є той факт, що правове регулювання запобігання аварійності на

автомобільному транспорті поширюється і на профілактику дорожньо-транспортного травматизму. Так, норми права, спрямовані на боротьбу з грубими порушеннями правил дорожнього руху водіями, вдосконалення та забезпечення безпеки пасажирських перевезень тощо, однаково впливають і на суспільні відносини, що складаються у сфері забезпечення безпеки пішоходів у дорожньому процесі. Правове регулювання профілактики дорожньо-транспортної аварійності має свої особливості, що зумовлені такими обставинами: 1)присутність особливого об'єкта профілактичного впливу - поведінка пішохода. Г. Максимов зазначав, що основним об'єктом профілактичного впливу є люди - учасники процесу дорожнього руху. У зв'язку з цим, форми і методи профілактики необхідно використовувати диференційовано - залежно від соціально- психологічної характеристики груп населення. 2)суспільна необхідність у профілактиці дорожньо-транспортного травматизму, що виявляється у двосдиній меті: збереженні життя та здоров'я людей та забезпеченні безпеки дорожнього руху. 3)правове регулювання процесу профілактики дорожньо-транспортного травматизму, що здійснюється державою. Провідною ланкою в системі забезпечення безпеки пішоходів у дорожньому процесі є МВС України, це зокрема наразі підрозділи Державтоінспекції.

Закон України «Про дорожній рух», інші законодавчі акти, як правило, визначають повноваження суб'єктів профілактичної діяльності лише загалом. Проте, яким чином це повинно виконуватись на практиці, які саме заходи повинні вживатися та фінансуватися, законодавець не визначає. Тому основні правові норми, що регулюють діяльність із профілактики дорожньо-транспортного травматизму, містяться здебільшого в інших нормативних актах: Указах президента України, постановках, розпорядженнях Кабінету Міністрів України, відомих нормативних актах міністерств та відомств України, рішеннях місцевих органів самоврядування. Дослідники вказаної проблематики зазначають, що ними неодноразово наголошувалось на тому, що одним із принципів і недоліків системи нормативного регулювання суспільних відносин у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху є те, що вони регламентуються багатьма актами різного рівня, не мають чіткого взаємозв'язку між собою, нерідко містять суперечливі вимоги. Таким чином, якщо проаналізувати вітчизняні підзаконні адміністративно-правові акти щодо забезпечення безпеки пішоходів на дорогах та профілактики дорожньо- транспортного травматизму, то ми постанемо перед проблемою недостатньої правової регламентації та визначеності тих форм профілактичної діяльності, що маємо на сьогодні. Серед підзаконних нормативних актів на особливу увагу заслуговують нормативні документи, що затверджують комплексні програми або концепції державної політики у певній сфері. Передбачаючи нечіткість окремих нормативних актів, відсутність визначення конкретних виконавців, їх обов'язків, джерел фінансування заходів і належного контролю виконання все це і ускладнює їх тлумачення та виконання на практиці.

Враховуючи зазначене, підкреслюємо, що аналіз вітчизняних нормативно-правових актів, що містять правові норми щодо профілактики дорожньо-транспортного травматизму, дозволяє зазначити основні недоліки правової регламентації зазначених правовідносин. По-перше, більшість нормативно-правових актів лише частково стосуються забезпечення безпеки пішоходів на дорогах (в основному ці акти регулюють інші правовідносини) і тому не мають чіткого взаємозв'язку між собою. Таким чином, відсутній системний підхід у правовому забезпеченні діяльності з профілактики дорожньо-транспортного травматизму. По-друге, у зв'язку з недосконалістю деяких правових актів або

відсутністю певної конкретизації дій учасників правовідносин під час практичної діяльності суб'єктів профілактики виникають суттєві труднощі у реалізації наявних правових приписів.

По-третє, зміни, що відбуваються у сучасному законодавстві, не завжди своєчасно втілюються в правових актах виконавчих органів. І на останок, скасування дії багатьох нормативних актів (насамперед це стосується наказів МВС), без подальшого прийняття нових актів, які б регулювали зазначені відносини, виходячи із сучасних реалій, залишило багато питань профілактики як дорожньо-транспортного травматизму, так і дорожньо-транспортної аварійності без належної правової регламентації.

Список використаних джерел

1. Правила дорожнього руху України, затверджені постановою КМУ від 10.10.2001р. № 1306
2. Науково-практичний коментар до Закону України «Про дорожній рух»/ За ред. С.М.Тараненко, А.О.Собакаря. - Д., 2004. - 300с.
3. Веселов М. Проблеми правового регулювання профілактики дитячого дорожньо-транспортного травматизму в Україні//Підприємництво, господарство і право. - 2007р. - № 7. - с.62-66.

Кримінологічний аналіз видів профілактики злочинності неповнолітніх

Кальченко Т.Л., кандидат юридичних наук, доцент, професор кафедри кримінології та кримінально-виконавчого права НАВС

Загальна соціально-економічна скрута, яку сьогодні переживають різновікові категорії населення України, потребує зосередження зусиль державних органів у справах молоді, фахівців соціальних служб та інших соціальних інституцій, молодіжного громадського активу для вирішення комплексу найгостріших питань, пов'язаних з попередженням асоціальної поведінки молоді та підлітків. Саме тому проведення необхідних заходів з метою профілактики негативних явищ у молодіжному середовищі закономірно стало одним із основних завдань системи центрів соціальних служб для молоді. Актуальність цих завдань підсилюється ще й тим, що з кожним роком зростає кількість кризових явищ у суспільстві. Вони тісно пов'язані не тільки з політичною, соціально-економічною ситуацією та нестабільністю в суспільстві, а і з умовами виховання та побутовим неблагополуччям у сім'ях, недоліками в організації навчально-виховного процесу в закладах освіти, негативним впливом антигромадських елементів тощо. Недостатня увага приділяється організації дозвілля дітей і підлітків, вихованню в них поваги до закону і загальноприйнятих правил поведінки в суспільстві, формуванню позитивного погляду на здоровий спосіб життя.

Соціальна профілактика має на меті зусилля, спрямовані: - на превенцію соціальних проблем чи життєвих криз клієнтів, окремих груп; - попередження ускладнення вже наявних проблем. Це комплекс економічних, політичних, правових, медичних, психолого-педагогічних заходів, спрямованих на попередження, обмеження, локалізацію негативних явищ у соціальному середовищі. Профілактика ґрунтується на своєчасному виявленні та виправленні негативних інформаційних, педагогічних, психологічних, організаційних факторів, що зумовлюють відхилення в психологічному та соціальному розвитку дітей і молоді, в їхній поведінці, стані здоров'я, а також в організації життєдіяльності та дозвілля. У сучасній практиці розрізняють первинну, вторинну та третинну профілактику. Так, відповідно до класифікації Всесвітньої Організації Охорони здоров'я, профілактика поділяється на первинну, вторинну і третинну. Первинна профілактика. Найбільш масова та найбільш неспецифічна, її контингент включає загальну популяцію дітей,